

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Lelevelio g. 6, LT-01103 Vilnius,
tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lrv.lt>, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 302308327
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026- Nr. (1.20-05E)

PAKARTOTINIS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 8, 21, 24¹, 27, 32, 36 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 29¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – EĮ projektas), Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 16, 17, 21¹, 31, 39, 48², 48⁶, 70, 73³ straipsnių, priedo ir Įstatymo papildymo 73⁴ straipsniu įstatymo projektą (toliau – EEĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13¹ ir 20² straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) Vyriausybei svarstyti.

Įstatymų projektų parengimą paskatino tai, kad per paskutinius kelerius metus Lietuvoje iš esmės pasikeitė atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje plėtojamų projektų aplinka – rinkoje susikaupė itin didelis (apie 15 GW) suplanuotų atsinaujinančius išteklius elektros energijos gamybai naudojančių projektų portfelis, intensyvi saulės šviesos energijos ir vėjo elektrinių projektų plėtra nulėmė ženklų realizuojamos elektros energijos pardavimo kainos (angl. *capture-price*) sumažėjimą, kuris iškreipia rinkos kainodarą ir mažina naujų projektų ekonominį tvarumą. Siekiant užtikrinti atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių ir (ar) energijos kaupimo įrenginių projektų tolesnį įgyvendinimą, būtina sudaryti šių projektų plėtotojams lanksčias projektų tęstinumo arba pakeitimo galimybes prisitaikant prie rinkos aktualijų.

EĮ projektu siekiama:

1) išspręsti praktikoje kylančius neaiškumus ir interpretacijas dėl leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimų plėtoti energijos kaupimo pajėgumus, leidimų tiesti tiesioginę liniją ir leidimų modernizuoti iš atsinaujinančių išteklių elektros energiją gaminančią elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį, kurių galiojimas sustabdytas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – EĮ) 21 straipsnio 5 dalyje numatytais pagrindais, leidimų sustabdymo ir sustabdymo laikotarpio santykio su leidimo galiojimo terminu;

2) nustatyti 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942 (toliau – Reglamentas) nuostatų reguliavimą nacionalinėje teisėje;

3) į nacionalinę teisę perkelti 2026 m. sausio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2026/261 nuostatas, susijusias su sankcijų taikymu už šio reglamento 3, 4 ir 5 straipsnių pažeidimus;

4) siekiant gerinti Lietuvos investicinę aplinką ir jos konkurencingumą, sudaryti galimybę elektros perdavimo sistemos operatoriaus ir skirstomųjų tinklų operatoriaus kaupiamą elektros įrenginių rezervą elektros tinklų infrastruktūros atsparumui didinti, taip pat, panaudoti ir stambiųjų projektų, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme, spartesniam įgyvendinimui;

5) įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1275 dėl pastatų

energinio naudingumo 23 straipsnio nuostatas.

EEĮ projektu siekiama:

1) sudaryti galimybes gamintojams, turintiems galiojančius leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimus plėtoti energijos kaupimo pajėgumus, lanksčiau užbaigti projektų įgyvendinimą arba sudaryti sąlygas nutraukti projektus mažesnėmis sąnaudomis. Projektų vystytojams būtų sudarytos galimybės leidimų galiojimo terminą pratęsti ne ilgesniam kaip 48 mėnesių terminui arba pakeisti suplanuotą vykdyti veiklą į kitą veiklą elektros energetikos sektoriuje – gamintojai ir energijos kaupimo įrenginius planuojantys statyti asmenys galėtų pakeisti vystomus projektus kitais tapačiais elektros energijos gamybos, kaupimo ar vartojimo projektais, išlaikant efektyvų elektros perdavimo tinklo pajėgumų naudojimą. Atitinkamai EEĮ projekte, siekiant aiškumo, siūloma atskirai reglamentuoti nuostatas dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo dydžio, jo pateikimo, siekiant pratęsti leidimus, taip pat dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo dydžio, jo pateikimo, grąžinimo, pasinaudojimo kai pagal susitarimą su perdavimo sistemos operatoriumi suplanuota vykdyti veiklą keičiama kita veikla ir užtikrinti aiškumą dėl jo grąžinimo ir pasinaudojimo juo, kai įgyvendintas ar iš dalies įgyvendintas su tinklų operatoriumi sudarytame ketinimų protokolo numatytas įsipareigojimas pastatyti elektros energijos gamybos ar energijos kaupimo įrenginį;

2) sumažinti asmenų, siekiančių plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir energijos kaupimo pajėgumus, tinklų operatoriams mokamo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydį ir užtikrinti, kad asmenys, sumokėję prievolių įvykdymo užtikrinimą pagal anksčiau galiojusį teisinį reguliavimą, neturėtų mokėti didesnio prievolių įvykdymo užtikrinimo, kuris yra nustatytas pagal šiuo metu galiojančią teisinį reguliavimą;

3) panaikinti perteklinius reikalavimus, taikomus išduodant leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimus plėtoti energijos kaupimo pajėgumus, leidimus gaminti elektros energiją ir leidimus generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių;

4) paskatinti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ir piliečių energetikos bendrijų steigimąsi;

5) patikslinti nuostatas, reglamentuojančias elektros tinklų pralaidumų rezervavimo tvarką;

6) sudaryti galimybę gauti leidimą gaminti elektros energiją ir leidimą generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių, tais atvejais, kai elektros energijos gamybos ar energijos kaupimo įrenginių bandymų negalima atlikti dėl gamtinių sąlygų, jeigu šios aplinkybės, vadovaujantis tinklų operatoriaus Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašu, nedaro įtakos elektros energetikos sistemos darbo saugumui, stabilumui ir patikimumui;

7) patikslinti nuostatas dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo apskaičiavimo, kai plėtojama nauja hibridinė elektrinė arba prie veikiančios atsinaujinančius išteklius naudojančios elektrinės papildomai numatoma įrengti kitą atsinaujinančius išteklius naudojančią elektrinę ir (ar) kaupimo įrenginį, taip suformuojant hibridinę elektrinę;

8) patikslinti nuostatas dėl didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos ir (ar) energijos kaupimo įrenginių informacijos ir gamybos valdymo sistemų atitikties saugumo reikalavimams, kai šioms elektrinėms ir (ar) energijos kaupimo įrenginiams teisės aktų nustatyta tvarka nėra išduodami leidimai veiklai elektros energetikos sektoriuje;

9) patobulinti esamą tiesioginės elektros linijos reglamentavimą;

10) įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/1366 nuostatas dėl tarpvalstybinių elektros energijos srautų kibernetinio saugumo, siekiama įtvirtinti aiškų nacionalinių atsakingų institucijų paskirstymą ir jų tarpusavio koordinavimą.

AIEĮ projektu siekiama:

1) patikslinti gamybos įmokos skirstymo reguliavimą ir numatyti, kad gamybos įmokos lėšos būtų paskirstomos ne namų ūkiams, esantiems ne didesniu kaip 1,5 km atstumu nuo sausumoje pastatytų elektrinių, o asmenims, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra ne didesniu kaip 1,5 km atstumu nuo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių įstatyme (toliau – AIEĮ) 13¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų elektrinių;

2) patikslinti nuostatas dėl AIEĮ 20¹ straipsnio nuostatų taikymo, kai energetikos veiklą vykdo atsinaujinančių išteklių energijos bendrija.

Detaliau Įstatymų projektais siūlomos nuostatos aptariamose pridedamame aiškinamajame rašte.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos¹ 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma.

EĮ ir EEĮ projektai perkelia ir įgyvendina Europos Sąjungos teisės aktus, yra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. EEĮ projekte sąvokos „tiesioginės elektros linijos“ apibrėžtis pakoreguota Lietuvos Respublikos terminų banke.

Įstatymų projektai atitinka Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV 439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 m. gegužės 26 d. išvadoje Nr. NV-1410 pateiktos pastabos ir pasiūlymai įvertinti, aptarti ir derinti darbo tvarka. Pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, aptartos pridedamoje derinimo pažymoje. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas buvo atsisakyta kartu teikto Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 21¹, 22, 31, 39, 48, 48¹, 48², 48³, 48⁵, 52¹, 73², 75² straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo septintuoju skirsniu įstatymo Nr. XV-331 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

Vadovaujantis Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos², įvertintas EEĮ projektu sukeliama administracinė našta pokytis ūkio subjektams, ir Teisės aktu sukeliama arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita pateikta Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir suderinta darbo tvarka.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupė (grupės vadovas Aurimas Salapėta, tel. +370 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt), tiesioginiai rengėjai – patarėjas Sergej Garbar, tel. + 370 602 46 324, el.p. sergej.garbar@enmin.lt (hibridinių elektrinių, bendrųjų, pralaidumų rezervavimo reguliavimas), vyresnioji patarėja Jevgenija Jankevič, tel. +370 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt (leidimų pratęsimo, prievolių įvykdymo užtikrinimo, veiklos pakeitimo, gamybos įmokos reguliavimas), Energetikos konkurencingumo grupė (grupės vadovas Karolis Švaikauskas, tel. +370 670 39 352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt, patarėja Gintarė Palšauskaitė, tel. +370 602 47 294, el. p. gintare.palsauskaite@enmin.lt (dėl metano dalies nuostatų), Energetinio saugumo grupė (tiesioginis rengėjas – grupės vadovas Dainius Bražiūnas, tel. +370 699 07 102, el. p. dainius.braziunas@enmin.lt (elektros įrenginių rezervo panaudojimo reguliavimas), vyresnioji patarėja Gabija Talačkaite-Radzvilavičienė, tel. +370 677 45 064, el. p. gabija.talackaite@enmin.lt (dėl nacionalinių institucijų tarpusavio koordinavimo, įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/1366 reikalavimus dėl tarpvalstybinių elektros energijos srautų kibernetinio saugumo ir nuostatos dėl baudų už Reglamento (ES) 2026/261 3, 4 ir 5 straipsnių pažeidimus), Energijos efektyvumo politikos grupė (grupės vadovas Mindaugas Stonkus, tel. +370 679 60 206, mindaugas.stonkus@enmin.lt, tiesioginis

¹Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

²Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“

rengėjas – vyriausiasis specialistas Vytautas Bernadišius, tel. +370 602 46 591, el. p. vytautas.bernadisius@enmin.lt (energinio efektyvumo klausimai).

PRIDEDAMA:

1. EĮ projektas, 5 lapai.
2. EĮ projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. EEĮ projektas, 21 lapų.
4. EEĮ projekto lyginamasis variantas, 26 lapai.
5. AIEĮ projektas, 2 lapai.
6. AIEĮ projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
7. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 22 lapai.
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Įstatymo projektų teikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
9. Direktyvos (ES) 2024/1275 ir EĮ projekto atitikties lentelė, 8 lapai.
10. Direktyvos (ES) 2019/944 ir EEĮ projekto atitikties lentelė, 11 lapų.
11. Reglamento (ES) 2026/261 ir EĮ projekto atitikties lentelė, 1 lapas.
12. Reglamento (ES) 2024/1366 ir EEĮ projekto atitikties lentelė, 4 lapai.
13. Reglamento (ES) 2024/1787 ir EĮ projekto atitikties lentelė, 5 lapai.
14. Antikorupcinio vertinimo pažyma, *adoc* formato dokumentas.
15. Derinimo pažyma, 6 lapai.
16. Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo ataskaita, Excel formato dokumentas.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

J. Jankevič, tel. +370 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt

S. Garbar, tel. + 370 602 46 324, el. p. sergej.garbar@enmin.lt

G. Palšauskaitė, tel. +370 602 47 294, el. p. gintare.palsauskaite@enmin.lt

G.Talačkaitė-Radzvilavičienė, tel. +370 677 45 064, el. p. gabija.talackaite@enmin.lt